

**BISDOM
ROTTERDAM**

HOMILIE

**van Mgr. dr. J.H.J. van den Hende bij de requiemmis voor emeritus paus Benedictus XVI,
4 januari 2023, HH.Laurentius en Elisabeth kathedraal Rotterdam**

1 Johannes 3, 7-10

Johannes 1, 35-42

Broeders en zusters, op deze doordeweekse dag op een tijd dat we hier in de kathedraal altijd eucharistie vieren, gedenken wij in alle bescheidenheid onze paus Benedictus. Paus Benedictus, die de gezegende leeftijd bereikte van maar liefst 95 jaar. Lange tijd heeft hij de Kerk gediend. Eerst als priester en theoloog, hij was ook bij het Tweede Vaticaans Concilie als adviseur aanwezig, later als professor en als bisschop. En ook was hij als kardinaal prefect werkzaam, bijna 25 jaar, in de curie te Rome in de Congregatie voor de Geloofsleer, waar hij zijn grote theologische kennis, zijn geloof ter beschikking stelde van het dienstwerk van de Kerk. Dan ben je 78 jaar en dan word je geroepen om paus te worden. Wellicht had hij naar Beieren willen terugkeren, zeggen wel eens mensen in de wandelgangen, om een paar jaar in alle rust te bidden en te studeren. Maar toen hij in 2005 paus werd gekozen, heeft hij deze taak op zich genomen en het wereldwijde ambt van de opvolger van Petrus, de plaatsbekleder van Christus op aarde, vervuld.

Vandaag, broeders en zusters, horen wij schriftlezingen die bij deze dag horen, nog steeds in de kersttijd. We horen in het evangelie hoe leerlingen bij Jezus worden gebracht. En Jezus vraagt hen heel nadrukkelijk: wat verlangt gij? (Johannes 1, 38) Ze gaan met Hem mee. Ook Petrus wordt daarna bij Jezus gebracht. En Petrus wordt gevraagd om zijn geloof ter beschikking te stellen als de "rots" (Johannes 1, 42). Dat lukt Petrus niet zo goed in het begin, al belijdt hij vol vuur zijn geloof door te zeggen: "Heer, naar wie zouden wij anders gaan? Uw woorden zijn woorden van eeuwig leven" (Johannes 6, 68). Als Jezus sterft aan het kruis, is Petrus degene die Jezus verloochent door te zeggen: ik ken Hem niet (Johannes 18, 25). Maar uiteindelijk is het die Petrus die het geloof, in kracht van de Geest, hervindt en zo leiding geeft aan de Kerk van de Heer.

Broeders en zusters, ook paus Benedictus mocht Jezus Christus leren kennen. Niet als een tijdgenoot, want wij leven veel later dan de woorden van het evangelie. Maar hij heeft Hem leren kennen al vanaf zijn jongste jaren. Want de Heer die gekruisigd en verzezen is, is de levende Heer. Ook in onze tijd kunnen wij Hem leren kennen en met Hem verbonden zijn. Paus Benedictus heeft van huis uit het geloof in Christus leren kennen. Hij was intens dankbaar dat hij zo op het spoor was gezet van Jezus, de Zoon van God.

In zijn priesterlijk leven en zijn theologische arbeid heeft hij die band met de Heer steeds meer verdiept: een geloof dat hij niet alleen voor zichzelf heeft gehouden, maar ook in colleges, in boeken, in preken, in allerlei uiteenzettingen beschikbaar stelde voor alle mensen die Jezus wilden leren kennen. Heel prominent zijn de drie boeken die hij schreef over Jezus, zijn trilogie 'Jezus van Nazareth' (2006-2012). Hij heeft de boeken geschreven in de tijd dat hij nog kardinaal in de curie was en hij heeft zijn schrijfwerk voortgezet in de tijd dat hij al het pausambt bekleedde. Zijn boeken over Jezus zijn drie boeken waarin hij het evangelie op de voet volgt om Jezus beter te leren kennen. Waarin hij het evangelie doordenkt en als het ware zin voor zin overweegt. En dan uiteenzet wie de Heer voor ons is: Gods Zoon, die is mensgeworden, die ons leven heeft gedeeld. En wat is het een grote

vreugde, een grote rijkdom als je die Heer Jezus mag leren kennen in je leven. Dat je de band met de Heer mag versterken. Dat je de band met de Heer mag beleven als het fundament van je bestaan.

Voor paus Benedictus was het geloof in Christus, was het volgen van de Heer verbonden met de gemeenschap van de Kerk. Immers, hij heeft in de kleine gemeenschap van zijn familie de Heer leren kennen. In de gemeenschap van de Kerk waren zij thuis en is hij opgegroeid. En hij heeft er steeds opnieuw mensen ontmoet die hem de weg wezen van het evangelie en van de persoon van Jezus Christus. Zijn drie boeken over Jezus, die op de voet het evangelie volgen, zijn voor veel mensen een grote inspiratie geweest. Niet alleen voor katholieken, maar ook voor protestantse christenen. Niet alleen voor mensen die al geloven, maar ook voor mensen die de Heer willen leren kennen die zoeken naar de persoon van Jezus Christus.

Jezus Christus, het geloof in de Heer is wat paus Benedictus altijd centraal heeft gesteld in zijn leven. Niet als een verdienste, maar als een gave en opdracht. Steeds wist hij de woorden van de Heer te verkondigen in woord en daad. Broeders en zusters, in zijn pontificaat begon hij steeds opnieuw bij de persoon van Christus. Zo sprak hij in zijn encycliek 'Spe Salvi' (2008) over de hoop die niet los is van de Heer die ons verlost heeft en ons vasthoudt. Zo heeft hij gesproken over de liefde in zijn encycliek 'Deus Caritas Est' (2005): dat God liefde is en dat dit zo zichtbaar wordt in de persoon van Christus die zijn leven heeft gegeven aan het kruis. En in de encycliek 'Lumen Fidei' (2013), die hij eigenlijk samen met paus Franciscus heeft geschreven, gaat het over het geloof: het geloof dat een licht is in je hart en in je leven. Het geloof dat een licht is en dat steeds meer mag groeien en tot waarachtige liefde mag leiden. Een geloof dat mag groeien en de hoop in ons levend houdt. Geloof, hoop en liefde, verbonden met de persoon van Jezus Christus in de gemeenschap van de Kerk. Daarvan heeft paus Benedictus getuigd.

Als je sterft als beroemde paus, zijn er veel commentaren en veel beschouwingen over je leven te maken. Voor ons geldt dat hij op de eerste plaats een getuige was van Jezus Christus en zich op vele manieren naar beste vermogen ingezet heeft om het geloof, de hoop en de liefde uit te dragen en voor te leven. Ook pausen zijn niet volmaakt. De paus wist dat maar al te goed. Hij heeft zijn leven toevertrouwd aan de barmhartigheid van God. Daarvan getuigt zijn secretaris Mgr. Georg Gänswein in een recent interview naar aanleiding van het overlijden van paus Benedictus. Hoe groot zijn theologische kennis ook was, hoe groot zijn vroomheid en liefde voor Christus ook was, hij maakte zich klein en voelde zich afhankelijk van de barmhartigheid van God.

Mogen wij in die continuïteit van het geloof, de hoop en de liefde die in Christus te vinden is, ook onze levensweg voortzetten. In verbondenheid met de Kerk. Naar het voorbeeld van paus Benedictus. En steeds met het geloof als gave van de Heer in ons hart. Mogen we die continuïteit van ons geloof niet alleen voor onszelf beleven, maar ook uitdragen in onze eigen omgeving, in onze samenleving van nu. Ook vanuit deze bescheiden eucharistieviering ontvangen wij opnieuw het Woord van God. In deze bescheiden viering viëren wij opnieuw het sacrament van de eucharistie. De Heer is zo dicht bij ons, dat niets ons van Hem kan scheiden (Romeinen 8, 35; cf. Prefatie eucharistisch gebed VII). Mogen wij die Christus uitdragen in woord en daad. Ook nu zullen veel mensen verlangens hebben en verwachtingen. Ook nu is het belangrijk dat velen bij Christus worden gebracht, in kracht van de Geest. Moge dat onze opdracht blijven. En zo eren we al doende ook alle verkondiging, het dienstwerk en alle inzet van paus Benedictus.

Bisschop: Heer, geef hem de eeuwige rust.

Allen: En het eeuwige licht verlichte hem.

Bisschop: Dat hij moge rusten in vrede.